

תוכן עניינים

1.....	מבוא
2.....	1. רקע כללי.....
	מכירת מוצרי טבק בבת-י-מרקחת וחנויות פארמה בארצות הברית : מצב השוק ותגובות אנשי
3.....	המקצוע.....
5.....	2. דיון לאור תחליפי המוסר.....
5.....	השוק כתחליף מוסר.....
7.....	7. הסביבה החברתית כתחליף מוסר.....
9.....	3. דיון מוסרי.....
9.....	תועלתנות.....
11.....	קאנט.....
12.....	4. סיכום ומסקנות.....
13.....	רשימת מקורות.....

מבוא

בעבודה זו אני מעוניין לבחון את התופעה, הנפוצה למדי בארצות הברית, של מכירת סיגריות ומוצרי טבק אחרים בבתי מרקחת וחנויות למוצרי-בריאות. הבחינה תהיה של המוסריות של החלטת מנהלי ובעלי החנויות האלה למכור את מוצרי הטבק. יש הטוענים כי לבעלים, כאנשים ויזמים פרטיים, ישנה הזכות למכור בעסקיהם כל מוצר שעולה על דעתם ועשוי להניב להם רווח, והאחריות לא לרכוש סיגריות, למי שלא מעוניין בכך, היא של הצרכן. לעומת זאת, טענה אחרת גורסת כי זה לא מוסרי למכור מוצרים הפוגעים בבריאות באופן מובהק, באותן חנויות ועסקים המעודדים תכניות ומוצרים לגמילה מעישון, כיוון שהרוקחים אמורים להגן ולקדם את הבריאות של הלקוחות שלהם.

מטרת עבודה זו היא לבחון את הסוגיה של מכירת מוצרי טבק בבתי מרקחת וחנויות בריאות בארצות הברית, אשר לעתים יקראו בעבודה זאת בשם "חנויות פארמה"- חנויות המתמחות במכירת שירותי ומוצרי בריאות, היגינה, קוסמטיקה וניקיון- בסגנון המוכר לישראלים מרשתות כגון "סופר-פארם" ו"ניו-פארם". זאת מן ההיבט המוסרי- מוסר ועסקים. שאלת המחקר בעבודה זו היא, האם מכירת מוצרי טבק בבתי-מרקחת וחנויות בריאות היא מוסרית?

הפרק הראשון בעבודה יציג את הרקע הכללי לסוגיה. אתאר את השוק בארצות הברית ואציג את התופעה הנידונה, ואציג הדילמה המוסרית שהתופעה מעוררת.

הפרק השני ינתח את הסוגיה לאור שני תחליפי המוסר: השוק שחופשי והסביבה החברתית.

הפרק השלישי ינתח את הסוגיה לפי עקרונותיהן של שתי גישות מוסריות-פילוסופיות: תועלתנות וקאנט.

הפרק הרביעי הוא פרק הסיכום של העבודה, בו אציג את מסקנותיה.

1. רקע כללי

עישון גורם ללפחות 480,000 מקרי מוות מדי שנה ברחבי ארצות הברית, לפי מחלקת הבריאות האמריקנית. בנוסף, עישון היא סיבת המוות הניתנת למניעה המובילה בארצות הברית (U.S. Department of Health and Human Services, 2014).

ההחלטה להסיר את מוצרי הטבק מהמדפים, משפיעה הן על הצרכנים והן על העסקים, מכיוון שהיא שוללת מהצרכנים את הגישה לאותם מוצרים בעסקים אלה. למכור מוצרי טבק בחנויות נחשב לדבר לא מוסרי, מכיוון שזה מקדם עישון באמצעות פרסום. מכיוון שלעישון ישנן השפעות בריאותיות שליליות רבות, מכירת מוצרי טבק בחנויות פארמה נראית כמעשה לא מוסרי במיוחד. אחרי הכול, מדובר באותם המקומות אשר מקדמים לכאורה אורח חיים בריא, משווקים תכניות להפסקת עישון וממתגים את עצמם כמי שמעוניינים לקדם ולשמור על בריאות הלקוחות שלהם. רבים מהצרכנים מניחים בתום-לב שהם אכן כאלה.

בקוד האתי לרוקחים בארצות הברית, המאומץ על ידי איגוד הרוקחים האמריקאים, נאמר כי על הרוקח לקדם את טובתו הבריאותית של כל פצינט באופן דואג ובסודיות. כלומר, על הרוקח לדאוג לרווחתו ובריאותו של הלקוח בצורה מקצועית. במשך עשרות שנים, איגוד הרוקחים האמריקאים ממליץ כי מוצרי טבק לא יימכרו בבתי-המרקחת. באופן כלי, רוקחים ועובדים אחרים במקצועות הבריאות חשים כי בתי מרקחת וחנויות למוצרי ושירותי בריאות הם מקומות שאדם הולך אליהם בכדי להחלים ולשפר את בריאותו ותקינות הגוף שלו; הם לא אמורים למכור את הגורם למחלות קשות רבות, כגון סרטן הריאות ומחלות לב, בעוד באותו זמן הם מוכרים תרופות שמרפאות מחלות (Lopez-Trigo et al., 2015).

מחקרים רבים הראו כי רוב גדול של הרוקחים בארצות הברית לא מאמינים שמקומות העבודה שלהם אמורים למכור מוצרי טבק, סיגריות ואלכוהול. למעשה, פחות משני אחוזים מהם תומכים במכירת מוצרי טבק. עם זאת, הם חוששים להעלות את הנושא עם המעסיקים שלהם. ייתכן כי מסיבה זו, הרבה יותר סביר למצוא סיגריות למכירה ברשתות גדולות של מוצרי בריאות, לעומת בתי מרקחת קטנים פרטיים (Lopez-Trigo et al., 2015).